

НАПРЯМКИ АКТИВІЗАЦІЇ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

DIRECTIONS FOR ACTIVATING PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP MECHANISMS IN THE SPHERE OF INNOVATIVE DEVELOPMENT

Метою дослідження є характеристика напрямів активізації механізмів державно-приватного партнерства у сфері інноваційного розвитку. Об'єктом дослідження виступає державно-приватне партнерство. Основне завдання статті являє собою визначення яким чином активізовувати сучасні механізми державно-приватного партнерства у сфері інноваційного розвитку. У статті визначено ключові напрями активізації механізмів державно-приватного партнерства у сфері інноваційного розвитку, що набувають особливої актуальності в умовах цифровізації та воєнного стану. Встановлено, що державно-приватне партнерство є ефективним інструментом для поєднання ресурсів та компетенцій державного й приватного секторів, що сприяє швидкій комерціалізації нових технологій і зменшенню фінансового навантаження на державний бюджет. Охарактеризовано три основні напрями активізації: інфраструктурна цифровізація та модернізація критичних об'єктів, підтримка науково-дослідних центрів та інноваційних кластерів, а також розвиток смарт-рішень і цифрових сервісів для громадян. Доведено, що ці напрями сприяють підвищенню стійкості інфраструктури, стимулюють наукові дослідження та покращують якість життя населення, що є особливо важливим у період воєнного стану. Встановлено чотири ключові засади, що розкривають сутність активізації механізмів державно-приватного партнерства: взаємна вигода та партнерство, синергія ресурсів і компетенцій, прозорість та підзвітність, інституційна та нормативна підтримка. Ці засади забезпечують гармонійні відносини між державою та бізнесом, сприяють ефективному використанню ресурсів та створенню сприятливого інвестиційного клімату. Охарактеризовано також чотири основні перешкоди на шляху активізації механізмів державно-приватного партнерства: нестабільне правове середовище, дефіцит фінансових ресурсів та страхових механізмів, низький рівень довіри між державою та бізнесом, обмежений кадровий потенціал у сфері інновацій. Встановлено, що подолання цих перешкод є необхідним для успішної реалізації інноваційних проектів та забезпечення безпекового розвитку країни.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, активізація механізмів, іннова-

ційний розвиток, безпековий розвиток, воєнний стан.

The purpose of the study is to characterize the directions for activating public-private partnership mechanisms in the sphere of innovative development. The object of the study is public-private partnership. The main task of the article is to determine how to activate modern public-private partnership mechanisms in the sphere of innovative development. The article identifies key directions for activating public-private partnership mechanisms in the sphere of innovative development, which are becoming particularly relevant in the context of digitalization and martial law. It has been established that public-private partnership is an effective tool for combining resources and competencies of the public and private sectors, which contributes to the rapid commercialization of new technologies and reducing the financial burden on the state budget. Three main areas of activation are characterized: infrastructure digitalization and modernization of critical facilities, support for research centers and innovation clusters, as well as the development of smart solutions and digital services for citizens. It is proven that these areas contribute to increasing the resilience of infrastructure, stimulate scientific research and improve the quality of life of the population, which is especially important during the period of martial law. Four key principles are established that reveal the essence of activating public-private partnership mechanisms: mutual benefit and partnership, synergy of resources and competencies, transparency and accountability, institutional and regulatory support. These principles ensure harmonious relations between the state and business, contribute to the effective use of resources and the creation of a favorable investment climate. Four main obstacles to the activation of public-private partnership mechanisms are also described: unstable legal environment, shortage of financial resources and insurance mechanisms, low level of trust between the state and business, limited human resource potential in the field of innovation. It is established that overcoming these obstacles is necessary for the successful implementation of innovative projects and ensuring the security development of the country.

Key words: public-private partnership, activation of mechanisms, innovative development, security development, martial law.

УДК 351

DOI <https://doi.org/10.32782/rma2663-5240-2024.44.19>

Чернецька Т.Ю.

аспірантка кафедри адміністративного та фінансового менеджменту
Національний університет
«Львівська політехніка»

Постановка проблеми. Державно-приватне партнерство є ключовим інструментом, що поєднує ресурси, компетенції та прагнення державного й приватного секторів задля досягнення спільних цілей. Воно сприяє залученню додаткових інвестицій, забезпечує ефективне використання коштів та спільний розподіл ризиків. У контексті інноваційного розвитку даний формат співпраці набуває особливої

актуальності, оскільки сприяє швидкій комерціалізації нових технологій і методів, зменшує фінансове навантаження на бюджет та стимулює появу нових рішень, здатних підвищити конкурентоспроможність економіки. Крім того, за умов, коли цифровізація охоплює дедалі більше суспільних та виробничих процесів, взаємодія між державою й бізнесом стає життєво необхідною. Для побудови сучасної,

гнучкої та динамічної економіки, що має підтримувати належний рівень безпекового розвитку, консолідація зусиль обох секторів постає чи не єдиним шляхом швидкої та масштабної модернізації. У часи воєнного стану ця важливість зростає ще більше, адже актуалізуються аспекти забезпечення стійкості країни, збереження стратегічних галузей та посилення технологічного потенціалу для оборони й відновлення (табл. 1).

Вважаємо за необхідне охарактеризувати подальший процес дослідження через визначення структури статті. Відтак, структура статті передбачає:

- аналіз останніх досліджень і публікацій у сфері проблем успішної активізації механізмів державно-приватного партнерства у сфері інноваційного розвитку;
- формування мети й завдання дослідження;
- висвітлення ключових методів досягнення мети дослідження;
- виклад основного матеріалу й формування висновків по результатам дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз літератури показує, що важливі аспекти проблем державно-приватного партнерства розкривалися в роботах таких вчених, як Й. Савенко, Н. Романенко, О. Терещенко, І. Орлов, І. Костенко, А. Петренко, К. Жданова, М. Левицька, М. Хмельницький, М. Солонина, Н. Василенко, С. Михайлова, В. Кириленко, М. Криштанович, О. Ткаченко, Я. Кравчук, С. Мельников, О. Лисенко, М. Іванова, С. Коваленко, Т. Павленко, О. Кучма, С. Дмитренко, І. Васильєв, І. Кирилов, А. Морозов, Ю. Тимошенко, І. Сидоренко, Г. Петровський, Е. Марченко, Н. Коваль, О. Собченко, М. Поляков, М. Гребенюк, Н. Борисова, А. Руденко, А. Сергієнко,

Б. Журавльов, О. Семенова, Т. Козлова, В. Бондар, О. Руденко, Л. Петрів, І. Мороз, О. Білий, М. Сердюк, М. Ткачук, М. Лук'яненко, О. Довгий, І. Калінін, К. Кравченко, В. Лозовий, К. Горбачова, І. Черняк, Й. Костюк, Н. Притула, О. Жук, Ж. Степаненко, І. Кулик, А. Романов, О. Васильєва, С. Лебедева, А. Луценко, Н. Кириченко, П. Тарасенко, Л. Кучер, Н. Мазур, А. Кравець, Т. Остапенко, І. Харченко та інші. До прикладу, О.М. Вінник [1] досліджує аспекти управління державно-приватним партнерством, зокрема при використанні його акціонерної форми. Важливим є розуміння юридичних та економічних основ такого управління для забезпечення ефективності та прозорості діяльності партнерства. Л.В. Козарезенко [2] акцентує на використанні державно-приватного партнерства як інструмента фінансового регулювання, що сприяє розвитку людського потенціалу. Аналіз підкреслює важливість таких партнерств у стимулюванні інвестицій в освіту та охорону здоров'я. Є.А. Удовицька [3] та П.І. Шилепницький [5] розглядають сутність та роль державно-приватного партнерства в контексті інноваційного розвитку. Вони вказують на важливість партнерства для впровадження новацій у різних секторах, включаючи технологічні інновації та модернізацію інфраструктури. В.М. Булавинець та І.П. Сидор [4] обговорюють важливість державно-приватного партнерства у розвитку сучасної місцевої інфраструктури, що є ключовим для забезпечення сталого розвитку регіонів. А.Ф. Мельник та С.В. Підгаєць [7] детально вивчають механізми розвитку державно-приватного партнерства в системі національної економіки. Їхні висновки вказують на необхідність інтеграції стратегічного планування та чіткого законодавчого регулювання для досягнення довготривалих результатів. І.В. Бовсунівська [8]

Таблиця 1

Засади актуальності теми статті

Засади	Суть актуальності
Прискорене технологічне оновлення в умовах цифровізації	Цифровізація є вирішальним трендом сучасності, і для того, щоб не втратити конкурентоспроможність, державі потрібно залучати інноваційний потенціал приватного сектора
Потреба у підвищенні стійкості в умовах воєнного стану	Воєнний стан вимагає особливих заходів для забезпечення безпекового розвитку та збереження економічної стабільності. Завдяки державно-приватному партнерству можна оперативно мобілізувати ресурси, реалізовувати проекти з модернізації критичної інфраструктури та посилювати обороноздатність, що є вкрай актуальним на тлі підвищених загроз та обмежених бюджетних можливостей
Стратегічне значення інноваційного розвитку для майбутнього	Інноваційний розвиток — це фундамент довгострокового економічного зростання, зміцнення міжнародних позицій та покращення добробуту громадян. Активізація механізмів державно-приватного партнерства стає провідним фактором, який дозволяє швидше освоювати перспективні технологічні напрями, формувати нові експортні можливості та підвищувати рівень кваліфікації робочої сили

розглядає публічно-приватне партнерство як об'єкт теоретичних досліджень в сфері публічного управління, підкреслюючи його роль в оптимізації управлінських процесів та підвищенні ефективності використання ресурсів.

При цьому, віддаючи належне науковому внеску провідних вчених, зазначимо, що низка теорій і концепцій в контексті визначення напрямів активізації механізмів державно-приватного партнерства у сфері інноваційного розвитку, досі залишаються не розкритими повною мірою, що й зумовило вибір даної тематики, її сучасну актуальність.

Метою дослідження є характеристика напрямів активізації механізмів державно-приватного партнерства у сфері інноваційного розвитку. Об'єктом дослідження виступає державно-приватне партнерство. Методологія статті передбачає застосування наступних методів, серед яких:

1. Метод індукції та дедукції, порівняння і систематизації: для визначення та характеристики напрямів активізації механізмів державно-приватного партнерства у сфері інноваційного розвитку.

2. Метод синтезу і аналізу: для доведення важливості врахування питання активізації механізмів державно-приватного партнерства.

3. Метод морфологічного аналізу: для групування системних засад щодо напрямів активізації механізмів державно-приватного партнерства у сфері інноваційного розвитку.

4. Графічний й табличний методи: для якісного подання результатів дослідження.

5. Абстрактно-логічний метод: для формування теоретичних узагальнень і висновків дослідження, щодо напрямів активізації механізмів державно-приватного партнерства у сфері інноваційного розвитку.

Основне завдання статті являє собою визначення яким чином активізовувати сучасні механізми державно-приватного партнерства у сфері інноваційного розвитку.

Виклад основного матеріалу. Цифровізація є одним із рушіїв, що визначають майбутнє економічних і соціальних процесів. Сфери, які досі поклалися на традиційні методи роботи, поступово стають більш гнучкими, приймають сучасні цифрові платформи й переходять до принципово нових моделей управління та обслуговування клієнтів. Утім, розробка й масштабне впровадження високотехнологічних рішень вимагають значних капітальних вкладень, експертної підтримки та сприятливого нормативно-правового середовища [9-10]. Державно-приватне партнерство дозволяє державним органам залучати інноваційний потенціал приватних компаній, а бізнесу – отримувати регуляторне й організаційне сприяння з боку влади. Це створює умови, за яких цифрові проекти отримують необхідні ресурси для розвитку, а держава реалізує свої стратегічні цілі у сфері інноваційного розвитку та безпекового розвитку.

Таблиця 2

Змістовні аспекти розкриття сутності активізації механізмів державно-приватного партнерства

Зміст	Сутність
Взаємна вигода та партнерство	Суть співпраці полягає у тому, що кожна сторона отримує чіткі переваги: бізнес – нові ринки та можливості, держава – модернізацію та розширений доступ до інноваційних рішень. Активізація механізмів державно-приватного партнерства передбачає чітке визначення зон відповідальності, розподіл ризиків та узгодженість стратегічних цілей, аби забезпечити гармонійні та тривалі відносини між учасниками
Синергія ресурсів і компетенцій	Ключова засада полягає у поєднанні фінансових, технологічних, організаційних і людських ресурсів, що належать державним і приватним структурам. Завдяки цьому підходу ініціативи у сфері інноваційного розвитку можуть реалізовуватися швидше, ефективніше та масштабніше, ніж у разі окремих, розрізаних дій
Прозорість та підзвітність	Для довгострокового успіху необхідні прозорі процедури відбору приватних партнерів, публічний контроль над виконанням проєктів і звітування про досягнуті результати
Інституційна та нормативна підтримка	Без належного правового поля та дієвих інституцій неможливо активно залучати приватний сектор до реалізації державних проєктів. Створення законодавчих механізмів, що регламентують права й обов'язки партнерів, пільгових режимів або гарантій для інвесторів, а також ефективна робота держорганів – усе це лежить в основі реалізації будь-якого масштабного інноваційного проєкту за участі приватного бізнесу

Джерело: сформовано автором

Особливо це важливо у періоди воєнного стану, коли час на масштабні експерименти обмежений і необхідно в максимально короткі строки інтегрувати новітні технології в економічне та оборонне життя країни. Залучення приватного капіталу дає змогу державі втілювати масштабні інфраструктурні й інноваційні проекти без надмірного збільшення бюджетного дефіциту. Завдяки державно-приватному партнерству приватні інвестори готові вкладати кошти у перспективні напрями, водночас розуміючи, що держава забезпечить певний рівень гарантій та допомогу в законодавчому супроводі. Це створює здорове змагання між приватними гравцями, стимулює їх пропонувати якнайкращі умови, а суспільство в підсумку отримує якісні інноваційні продукти та сервіси. У часи воєнного стану, коли потрібно негайно посилювати критичну інфраструктуру, такий підхід допомагає розподілити витрати між державою й бізнесом, сприяючи підвищенню ефективності проектів [16]. У результаті створюються робочі місця, зміцнюється промисловий потенціал та залучаються нові технології, що підвищують загальну конкурентоспроможність держави і формують стійкий фундамент для відновлення та розвитку у післявоєнний період (табл. 2).

Активізація механізмів державно-приватного партнерства у сфері інноваційного розвитку здатна також позитивно впливати на соціальну сферу та розвиток регіонів. Приваблюючи інвестиції у проекти, спрямовані на модернізацію місцевої інфраструктури,

розвиток освітніх та наукових установ або покращення медичних послуг, держава сприяє підвищенню якості життя населення [11–13]. Приватні підприємства, у свою чергу, отримують можливість розширити свою присутність, знайти нові ринки збуту та залучити до співпраці місцевих постачальників. Це призводить до формування сталих економічних зв'язків, стимулює розвиток підприємництва та забезпечує довгострокову вигоду як для держави, так і для бізнесу. У період воєнного стану подібні ініціативи допомагають мінімізувати соціальні потрясіння та дають змогу оперативно розвивати логістику, будівництво, зв'язок і цифрові послуги навіть у віддалених чи постраждалих від бойових дій територіях (табл. 3).

Безпековий розвиток набуває особливої ваги у воєнний час, адже потреби оборони, кібербезпеки та збереження критичної інфраструктури зростають у геометричній прогресії. Державно-приватне партнерство у сфері інноваційного розвитку здатне забезпечити цей сегмент найсучаснішими технологіями, у тому числі цифровими рішеннями для аналізу даних, системами безпілотного моніторингу чи засобами електронного урядування. Приватні компанії мають досвід швидкої адаптації до ринкових викликів, оптимізації процесів і впровадження інновацій, тоді як держава здатна спрямувати ці зусилля у пріоритетні напрями, пов'язані з обороною та захистом стратегічно важливих об'єктів. Взаємний інтерес до розвитку проектів безпекового характеру в умовах воєнного стану допомагає

Таблиця 3

Ключові перешкоди щодо активізації механізмів державно-приватного партнерства

Перешкоди	Суть та зміст
Нестабільне правове середовище	Часті зміни законодавства, недосконалі регламенти та відсутність єдиних стандартів можуть відлякувати інвесторів і ускладнювати реалізацію довгострокових проектів у сфері інноваційного розвитку. За умов воєнного стану ці труднощі можуть посилюватися, оскільки бізнес вимагає додаткових гарантій, а держава не завжди здатна швидко й оперативного вдосконалити нормативну базу
Дефіцит фінансових ресурсів та страхових механізмів	Інноваційні проекти, особливо у високотехнологічних галузях, часто потребують великих інвестицій при високих ризиках. Відсутність розвинутої системи страхування й державних гарантій, а також обмежений доступ до дешевих кредитних ресурсів роблять участь приватних компаній менш привабливою
Низький рівень довіри між державою та бізнесом	Брак прозорості й відкритості, відсутність дієвих механізмів моніторингу та контролю можуть призводити до нерівномірного розподілу вигід, виникнення корупційних ризиків або перешкод у реалізації спільних ініціатив
Обмежений кадровий потенціал у сфері інновацій	Навіть за наявності фінансування та сприятливих умов проекти можуть не реалізуватися через відсутність фахівців із потрібними компетенціями. Недостатній рівень освіти, брак досвіду у впровадженні передових технологій та науково-дослідних розробок знижують ефективність партнерства та ускладнюють масштабування інноваційних проектів, особливо у надзвичайних умовах

Джерело: сформовано автором

швидше впроваджувати нові підходи, створювати сучасну матеріально-технічну базу та нівелювати загрози, що виникають через відставання у технологічній сфері. Активізація механізмів державно-приватного партнерства неможлива без правильно вибудованої системи фінансування та страхування ризиків [14-15]. Надання державних гарантій або часткове покриття можливих збитків здатне суттєво підвищити привабливість проектів для приватних інвесторів, особливо коли йдеться про впровадження інновацій, пов'язаних із високим ступенем невизначеності. Водночас прозорі й зрозумілі регуляторні процедури, чіткі правила гри на ринку та передбачуваність нормативної бази створюють підґрунтя для довгострокового планування. Це особливо важливо в умовах воєнного стану, коли інвестори потребують додаткових гарантій безпеки своїх вкладень. Держава може пропонувати пільгові кредити, податкові стимули чи прискорену процедуру державних закупівель технологічних новинок, що в підсумку сприяє швидкому розвитку інноваційного середовища та допомагає уникнути втрат часу в критичних ситуаціях.

Висновки. Узагальнюючи викладене, можна стверджувати, що у сучасному світі домінує тренд на прискорений інноваційний розвиток, який безпосередньо пов'язаний із глобальною конкуренцією на ринках високих технологій, новітніх матеріалів та цифрових інструментів. Воєнний стан, як екстремальний фактор, вимагає від держави забезпечення безпекового розвитку та створення умов для оперативного впровадження нових технологій з метою посилення обороноздатності й підтримки критично важливої інфраструк-

тури. Саме тому державно-приватне партнерство виходить на перший план як механізм, що дає змогу мобілізувати ресурси приватного сектору, спрямувати їх на досягнення суспільно значущих цілей та водночас зберегти або навіть посилити інтереси бізнесу. Актуальність цього процесу полягає в тому, що співпраця держави і приватної ініціативи стимулює гнучке й оперативне реагування на виклики: від розвитку вітчизняних інформаційно-комунікаційних технологій до модернізації системи логістики та забезпечення критичних потреб армії. Коли суспільство змушене терміново реагувати на зміни, державно-приватне партнерство стає містком між державним плануванням та комерційними можливостями, допомагаючи реалізувати найважливіші програми розвитку навіть у складних умовах (табл. 4).

Отже, у часи прискореної цифровізації та воєнного стану державно-приватне партнерство постає як фундаментальний механізм для якісного інноваційного розвитку та посилення безпекового розвитку. Воно дозволяє поєднувати фінансові, інтелектуальні та організаційні ресурси держави й приватних структур у єдиний потік і спрямовувати їх на розв'язання найважливіших завдань. Актуальність такого підходу не викликає сумнівів: державі потрібні інновації та гнучкість бізнесу, а бізнесу – гарантії та сприяння держави. Спільними зусиллями вдається досягти високої ефективності проектів, пришвидшити впровадження технологій та створити середовище, сприятливе для трансформації економіки. Крім того, окрема увага приділяється формуванню профільної експертизи, підготовці кадрів і створенню сприятливого інвес-

Таблиця 4

Напрями активізації механізмів державно-приватного партнерства у сфері інноваційного розвитку

Напрями	Характеристика
Інфраструктурна цифровізація та модернізація критичних об'єктів	Активізація механізмів державно-приватного партнерства у цьому напрямі передбачає налагодження спільних проектів з оцифрування та автоматизації ключових інфраструктурних систем: транспорту, енергетики, зв'язку, управління міськими й регіональними ресурсами
Підтримка науково-дослідних центрів та інноваційних кластерів	Держава разом із приватними партнерами може створювати та розширювати мережу науково-дослідних центрів, технологічних парків і спеціалізованих інноваційних кластерів. Це забезпечить синергію між університетами, дослідницькими лабораторіями й бізнесом, даючи змогу оперативно розвивати нові наукові відкриття та швидко перетворювати їх на комерційні продукти
Розвиток смарт-рішень і цифрових сервісів для громадян	Ще одним перспективним напрямом активізації механізмів державно-приватного партнерства є впровадження цифрових платформ і послуг, що підвищують ефективність взаємодії держави та суспільства. Інтернет-портали для отримання адміністративних послуг, електронні сервіси в охороні здоров'я, дистанційна освіта, онлайн-системи безпеки – усе це може бути реалізовано спільно державою та бізнесом

Джерело: сформовано автором

тиційного клімату, що у підсумку підвищує обороноздатність, конкурентоспроможність та соціальну стабільність. Завдяки використанню партнерства між державою та приватними інвесторами можна гарантувати, що інноваційний розвиток не лише посилить економіку сьогодні, а й сприятиме побудові процвітаючої та безпечної держави у майбутньому.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вінник О.М. Управління державно-приватним партнерством при використанні його акціонерної форми. *Вісник Академії правових наук України*. 2010. № 2. С. 112–120.
2. Козарезенко Л.В. Державно-приватне партнерство як інструмент фінансового регулювання розвитку людського потенціалу. *Фінанси України*. 2014. № 2. С. 79–93.
3. Удовичька Є. А. Сутність і роль державно-приватного партнерства в інноваційному розвитку. *Економіка і суспільство*. 2016. № 3. С. 99–102.
4. Булавинець В. М., Сидор І. П. Роль державно-приватного партнерства у розвитку сучасної місцевої інфраструктури. *Ефективна економіка*. 2016. № 11. С. 89–101.
5. Шилепницький П. І. Державно-приватне партнерство з позицій теорії контрактів. *Науковий вісник Чернівецького національного університету. Серія : Економіка*. 2014. № 710–711. С. 3–6
6. Павлюк К. В. Сутність і роль державно-приватного партнерства в соціально-економічному розвитку держави. *Наукові праці КНТУ. Економічні науки*. 2010. № 17. С. 10–19
7. Мельник А.Ф., Підгаєць С.В. Державно-приватне партнерство в системі інститутів національної економіки: механізми розвитку : Монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 279 с.
8. Бовсунівська І.В. Публічно-приватне партнерство як об'єкт теоретичних досліджень у сфері публічного управління. *Вчені записки ТНУ*

імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління. 2019. № 2, Т. 30(69).

9. Єфименко Т.І. Державно-приватне партнерство в системі регулювання економіки : Монографія. К. : [б. в.], 2012. 371 с
10. Тараш, Л.І. та Петрова, І.П., Узагальнення практики використання форм державно-приватного партнерства. *Вісник економічної науки України*, 2, 2015, С. 97–103.
11. Комарницька Г.О. Вітчизняний досвід державно-приватного партнерства в умовах розвитку інвестиційно-інноваційної діяльності. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип.44. С. 43–48.
12. Шевчук О.А. Державно-приватне партнерство в сфері інноваційного розвитку. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування / Державний університет «Житомирська політехніка» Міністерства освіти і науки України, Житомир, 2021., 175 с.
13. Сокольська, Т., Панасюк, В., Поліщук, С., & Осипенко, Б. Державно-приватне партнерство як інструмент публічної політики в умовах децентралізації влади в Україні. *Аспекти публічного управління*, 8(6), 2020, 192–203.
14. Мащенко М.А., Кліменко О.М. Визначення ефективності державно-приватного партнерства. *Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця : матеріали V науково-практичної конференції / тези доповідей, 26–27 листопада 2020 р. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. С. 94–95.*
15. Голян В. Державно-приватне партнерство як базова інституціональна передумова капіталізації природних ресурсів в умовах децентралізації. *Економіст*. 2015. № 9. С. 4–7.
16. Криштанович М.Ф. Державно-приватне партнерство як інструмент інноваційного розвитку в умовах четвертої промислової революції. *Журнал «Успіхи і досягнення у науці», (Серія «Публічне управління та адміністрування»), № 1(11) 2025. С. 468–476.*